

A. Martens
*stafdocent aan de Akademie Mens-Arbeid
Tilburg*

Nieuwe gids voor school en beroep

'75-'76

12e editie

De uitgevers kunnen generlei aansprakelijkheid aanvaarden voor onjuistheden, die – ondanks alle voorzorgen – in deze uitgave kunnen voorkomen. Adreswijzigingen van opleidingen en veranderingen in eesroosters etc. worden gaarne ingewacht bij de uitgevers of bij de samensteller.

Omslagontwerp: Ton Martens
© 1975 Uitgeverij De Toorts, Haarlem
ISBN 90 6020 194 9

UITGEVERIJ DE TOORTS HAARLEM

13.1.b. Tandarts

Studie aan de subfaculteit der tandheelkunde (Groningen, Utrecht, aan de GU en de VU, Amsterdam, Nijmegen).

Duur Minimaal 5 jaar voor het doctoraal examen en 1 jaar voor het tandartsexamen.

Toelatingseisen Zie onder arts.

Mogelijkheden voor de praktijk Praktijk van tandarts, zelfstandig of aangesloten bij bepaalde diensten.

Mogelijkheden voor verdere studie Opleiding volgen voor specialist: mondheelkunde en chirurgische prothetiek, of in de orthodontie.

13.1.c. Apotheker/farmacaut

Studie aan de subfaculteit der farmacie van de faculteit der wiskunde en natuurwetenschappen (Leiden, Utrecht, Groningen en aan de GU te Amsterdam).

Duur Minimaal 6 jaar voor het doctoraal examen en 1 jaar voor het apothekersexamen.

Toelatingseisen VWO (NS).

Mogelijkheden Indien het doctoraal examen wiskunde, natuurkunde of scheikunde bevat kan in deze vakken onderwijs gegeven worden. Verder kan men denken aan functies in de farmaceutische industrie, keuringsdiensten voor waren enz. Als apotheker mag men zich alleen vestigen na geslaagd te zijn voor het apothekersexamen. Verder mogelijkheden als biochemicus en klinisch chemicus, ziekenhuis-apotheker.

13.1.d. Dierenarts

Studie aan de faculteit der diergeneeskunde (Utrecht).

Duur Minimaal 5 jaar voor het doctoraal examen en 1 jaar voor het diergeneeskundig examen.

Toelatingseisen Zie onder arts; verder kan men toegelaten worden met diploma hogere landbouwschool of hogere landbouwtechnologische school.

Mogelijkheden Zich vestigen als dierenarts, functies in overheidsdiensten.

13.1.e. Interfaculteit Lichamelijke Opvoeding

Zie paragraaf 16.1 (m.n. de medisch-biologische richting).

13.1.f. Verloskundige

Aan de universiteit van Leiden wordt begonnen met een experimentele opleiding voor verloskundige.

13.2 – HBO

13.2.a Hogere beroepsopleiding voor verpleegkundigen

a.1 De vierjarige opleiding

Adressen Katholieke hogere school voor verpleegkundigen, Groesbeekseweg 152, Nijmegen; Hogere school voor gezondheidszorg, Larikslaan 10, Leusden-centrum; Verpleegkundige Akademie Vronestein, Park Vronestein 14, Voorburg. Ook in Amsterdam is een opleiding gestart.

Doel Algemene voorbereiding op het beroep van verpleegkundige ten dienste van de onderscheidene terreinen van intra- en extramurale gezondheidszorg; opleiding voor verpleegkundige met meer algemene ontwikkeling.

Duur 4 jaar (tijdens het 3e en 4e jaar stages van verschillende aard).

Toelatingseisen Diploma HAVO of VWO.

Leerplan Verpleegkunde – wijsgerige en levensbeschouwelijke oriëntatie – ethiek – maatschappijleer – sociologie en research – psychologie – agogiek – onderwijskunde – recht – economie – organisatieleer – gezondheidsleer – geneeskunde – anatomie-fysiologie – wiskunde – natuurkunde – scheikunde – Nederlands – lich. oefening – expressie.

Mogelijkheden Een praktijkcarrière in het ziekenhuis, in de maatschappelijke gezondheidszorg of in een sociaal-psychiatrische dienst, al dan niet met een specialistische opleiding; een leidinggevende carrière, al dan niet na een voortgezette studie aan een hogere school; een onderwijscarrière na studie voor een docentschap dat bevoegdheid verleent voor het middelbaar en hoger beroeps-onderwijs aan verpleegkundigen.

13.2.b Overige hogere opleidingen voor verplegenden

b.1 Hogere opleiding voor leidinggevende verpleegkundigen

Adres Katholieke hogere school voor verpleegkundigen, Groesbeekseweg 152, Nijme-

gen; Hogere school voor gezondheidszorg, Larikslaan 10, Leusden-centrum.

Doel Verpleegkundigen, werkzaam in ziekenhuizen, opleidingsinstituten of in de maatschappelijke gezondheidszorg, voor te bereiden op hogere leidinggevende functies in de gezondheidszorg.

Duur 2 jaar.

Toelatingseisen Diploma HAVO + diploma A of B (in Nijmegen ook diploma Z).

Leerplan Wijsgerige oriëntatie – culturele/maatschappelijke actualia – sociologie – psychologie – agogiek – economie – organisatiekunde – personeelsbeleid – gespreksvoering – research – sociale geneeskunde – medische onderwerpen – verpleegk. actualia – Nederlands – vrije expressie – evaluatie. Mogelijkheden Leidinggevende functies. In de inrichting: algemeen hoofdverpleegkundige, adjunct-directeur(trice), directeur(trice). In de sociaal-hygiënische sector: hoofdwijkverpleegkundige, districtsverpleegkundige. Verder hoofddocent(e) of hoofd van een opleidingsschool voor verpleegkundigen.

b.2 Opleiding tot verpleegkundige in de maatschappelijke gezondheidszorg

Doel Verdere opleiding voor wijkverpleegkundige en districtsverpleegkundige.

Adressen Centraal Instituut voor Christelijk-Sociale Arbeid, Weteringschans 263, Amsterdam. Kaderopleiding voor de extramurale gezondheidszorg, Hogere school voor gezondheidszorg, Larikslaan 10, Leusden-centrum; Kath. hogere school voor verpleegkundigen, Groesbeekseweg 152, Nijmegen. Toelatingseisen Diploma verpleegkundige A en aantekening wijkverpleging.

Duur 2 jaar.

b.3 Kaderopleiding voor leidinggevende verpleegkundigen in ziekeninrichtingen

Doel Opleidingen tot leidinggevende functies, hoofdverpleegkundige, mentrix.

Adressen

1. Hogere school voor gezondheidszorg, Larikslaan 10, Leusden-centrum.
2. Aemstelhorn Katholieke Sociale Academie, De Cuserstraat 83, Amsterdam.
3. CICSA, Keizersgracht 804, Amsterdam.
4. Stichting Zuidelijke Stafopleiding, Breda.
5. Academie voor Sociale en Culturele Arbeid, Verlengde Hereweg 174, Groningen.
6. Sociale Academie, Saffierhorst 105, Den Haag.

7. Sociale Academie, Nieuwstraat 15, Rotterdam.

8. Katholieke Hogere School voor verpleegkundigen, Groesbeekseweg 152, Nijmegen.

9. Verpleegkundige Akademie Vronestein, Park Vronestein 14, Voorburg.

10. Katholieke Sociale Academie, Gouverneur van Hövellstraat 2, Sittard.

11. Sociale Academie, Grundellaan 17, Hengelo.

Duur 2 jaar (dit zijn 'gebroken' opleidingen, gegeven op enkele dagen per maand).

Toelatingseisen Basisdiploma A, B of Z.

b.4 Opleiding tot verpleegkundig docent

Doel Opleiding tot verpleegkundige-docent(e). Duur Er zijn aaneengesloten opleidingen (die 1 jaar duren en bedoeld zijn als studie waarbij men niet in dienstverband werkt) en gebroken opleidingen (die 2 jaar duren en waarbij men in dienstverband werkt).

Adressen

A Aaneengesloten opleidingen

1. Centraal Instituut voor Chr. Sociale Arbeid, Weteringschans 263, Amsterdam.
2. Haagse Sociale Academie, Saffierhorst 105, 's-Gravenhage.
3. Katholieke Hogere School voor Verpleegkundigen, Groesbeekseweg 152, Nijmegen.
4. Hogere school voor gezondheidszorg, Larikslaan 10, Leusden-centrum.
5. Academie voor Sociale en Culturele Arbeid, Verlengde Herenweg 174, Groningen.

B Gebroken opleidingen

1. Centraal Instituut voor Christelijk-Sociale Arbeid (CICSA), Weteringschans 263, Amsterdam.
2. Katholieke Sociale Academie Aemstelhorn, de Cuserstraat 83, Amsterdam.
3. Zuidelijke docentenopleiding, Correspondentieadres: mw. N. Kaasschieter-Bouter, Woudrichemseweg 14, Almkerk.
4. Haagse Sociale Academie, Saffierhorst 105, 's-Gravenhage.
5. Verpleegkundige Akademie Vronestein, Park Vronestein 14, Voorburg.
6. Katholieke Hogere School voor verpleegkundigen, Groesbeekseweg 152, Nijmegen.
7. Academie voor Sociale en Culturele Arbeid, Verlengde Herenweg 174, Groningen.
8. Sociale Academie, Beethovenstraat 133, Slikkerveer (Rotterdam).

Toelatingseisen Diploma kaderopleiding (zie b.3) of diploma MAVO én diploma verpl. A, B of Z.

b.5 Kaderopleiding voor werkers in de extramurale geestelijke gezondheidszorg

Informatieadres Zie inleiding hoofdstuk 13.
Doel Het op de praktijk gericht opleiden tot sociaal-psychiatrisch verpleegkundige.

Duur 2 jaar (dagopleiding).

Toelatingseisen Diploma MAVO en diploma verpleegkundige A met kraamaantekening of diploma volgens regeling opleiding verplegen diploma A; voor sociaal-psychiatrisch verpleegkundige het diploma ziekenverpleging B.

Mogelijkheden Uitoefening van functies zoals onder 'doel' genoemd en verdere studie in de maatschappelijke gezondheidszorg (in Nijmegen of Utrecht).

Adres De opleidingen worden gegeven aan:

1. Algemeen opleidingsinstituut voor maatschappelijke gezondheidszorg 'Sparrenheide', Melville van Carnbeelaan 73, Driebergen.
2. Katholieke Hogere School voor verpleegkundigen, Groesbeekseweg 152, Nijmegen.
3. Opleiding Maatschappelijke Gezondheidszorg p/a Centraal Instituut voor Chr. Sociale Arbeid, Weteringschans 263, Amsterdam.
4. Katholiek Instituut voor Sociale Opleidingen 'Aemstelhorn', De Cuserstraat 83, Amsterdam-Buitenveldert.
5. Katholieke Sociale Academie 'Markendaal', Beukenlaan 1, (Nieuw Ginneken) Breda.
6. De algemene opleiding voor Maatschappelijke Gezondheidszorg Oost-Nederland aan de Katholieke Sociale Academie, Hengelosestraat 98, Enschede.
7. Haagsche Sociale Academie, Saffierhorst 105, Den Haag.
8. Academie voor Sociale en Culturele Arbeid, Oosterhamriklaan 65, Groningen.
9. Katholieke Sociale Academie, Gouverneur van Hövellstraat 2, Sittard.

13.2.d Opleidingen voor arbeids-ergotherapie

d.1 Limburgse Opleiding voor Arbeids-Ergotherapie

Adres Schuureikenweg 60, Hoensbroek

Duur van de opleiding: 3½ jaar.

Toelatingseisen HAVO of gelijkwaardige opleiding, met verplicht vakkenpakket Engels, biologie, scheikunde. Selectieprocedure bestaat uit: een gesprek, handvaardigheidstest en psychologische test.

Leerplan Arbeidstherapie – beroepenkunde – handvaardigheid – naaldvakken – huis-houdkunde – anatomie – fysiologie – patho-

logie – neurologie – orthopedie – verpleegkunde – scheikunde – psychologie – psychiatrie – sociale filosofie.
Mogelijkheden Zie d.2.

d.2 Opleiding Ergotherapie van het Revalidatiecentrum 'De Trappenberg' (v/h Goois Kinderziekenhuis).

Adres Craillouseweg 116, Huizen, Post Bussum.

Duur 4 jaar.

Toelatingseisen HAVO met als voorkeur in het vakkenpakket Engels, scheikunde en natuurkunde. Medisch en psychologisch goedgekeurd zijn. Een kandidaat kan niet worden toegelaten in het jaar waarin het schooldiploma wordt behaald.

Leerplan Anatomie – fysiologie – pathologie – neurologie – pedagogie – psychologie – ergotechniek – psychiatrie – groepsactiviteiten – improvisatie – tekenen – handvaardigheidstechnieken.

Mogelijkheden De arbeids-ergotherapeut werkt in een revalidatiecentrum, revalidatieafdeling van een ziekenhuis of psychiatrische inrichting, een mytyschool enz.

13.2.f Opleiding tot orthoptist

Adres Stichting Opleidingsinstituut voor Orthoptische hulpkrachten, Secretariaat: p/a Oogheelkundige Kliniek van het Wilhelminagasthuis, 1e Helmersstraat 104, Amsterdam.

Doel Opleiding tot orthoptist(e) belast met de diagnostiek en de behandeling van het scheelzien en van daaraan verwante stoornissen in de samenwerking tussen de beide ogen. Het is een paramedisch beroep.

Duur 2 jaar dagopleiding.

Toelatingseisen Minimaal HAVO (wiskunde, biologie, natuurkunde) en VWO (met wiskunde).

Leerplan Anatomie – fysiologie – scheelzien – orthoptica – oogheelkunde – optiek – refractie – oogbewegingen – pedagogiek – typelessen.

Mogelijkheden Orthoptisten bij oogheelkundige instituten of bij één of meer oogartsen (geen zelfstandige praktijk als orthoptist mogelijk). De opleiding volgen voor technisch oogheelkundig assistent (zie 13.4.q).

13.2.g Opleiding tot oefentherapeute Mensendieck

Adres Mensendieck Opleiding Instituut, Jo-

hannes Verhulststraat 56, Amsterdam.

Doel Opleiding tot het beroep van oefentherapeut dat wettelijk erkend is als een paramedisch beroep. De opleiding ontvangt financiële steun van het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid.

Duur 3 jaar dagopleiding (3e jaar praktijkjaar).

Toelatingseisen Minimaal 18 jaar zijn, liefst minimaal diploma HAVO.

Leerplan Mensendieckstelsysteem – anatomie – orthopedie – fysiologie – algemene pathologie – neurologie – psychologie – EHBO.

Mogelijkheden Mensendiecklerares met een eigen praktijk, of aan een ziekenhuis met een revalidatieafdeling, revalidatiecentrum, zwangerschapsgymnastiek.

13.2.h Opleiding tot oefentherapeut(e)-Cesar

Adres Stichting Opleiding Oefentherapeut-Cesar, Van Zijstweg 10, Utrecht.

Doel Opleiding tot het beroep van oefentherapeut, dat wettelijk erkend is als een paramedisch beroep. De opleiding wordt gesubsidieerd door het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid.

Duur 3 jaar (3e jaar praktijkjaar).

Toelatingseisen Minimaal 18 jaar zijn, diploma HAVO; bij een eindexamenpakket met een te gering aantal exacte vakken kan men in een voorbereidend jaar geplaatst worden; geschikt bevonden worden.

Leerplan Anatomie – fysiologie – pathologie – neurologie – orthopedie – bewegingsleer Cesar – pedagogiek/psychologie – geschiedenis v.d. lich. opvoeding – onderzoek patiënt – methodiek en didactiek.

Mogelijkheden Zelfstandige vestiging of oefentherapeut, verbonden aan revalidatiecentrum of revalidatieafdeling van een ziekenhuis, zwangenschapsgymnastiek, bejaardencentra, instituten voor blinden en slechtzienden, medische kleuterdagverblijven, LOM-scholen, GG en GD.

13.2.i Opleiding tot mondhygiënist(e)

Adressen Algemeen adres: Stichting beroepsuitoefening mondhygiënist(en), Lomanlaan 103, Utrecht. Opleidingsadressen: Tandheelkundig Instituut van de RU, Jutfaseweg 7, Utrecht; Universiteit van Amsterdam, Louwesweg 1, Amsterdam-Slotervaart; de sub-

faculteit der tandheelkunde van de VU, De Boelelaan 1115, Amsterdam; subfaculteit Tandheelkunde van de Kath. Universiteit, Philips van Leydenlaan 25, Nijmegen.

Doel Opleiding tot hulpkracht van de tandarts, verlichting van diens werkzaamheden in de tandheelkundige voorlichting, het aanbrenge van chemische middelen op gebits-elementen die het ontstaan van het tandbederf tegengaan, verrichten van mondreiniging, maken van röntgenfoto's. Het beroep is wettelijk erkend als een paramedisch beroep.

Duur 2 jaar.
Toelatingseisen Minimaal diploma HAVO (biologie en scheikunde), de selectie is vrij zwaar.

Leerplan Histologie – anatomie – chemie – farmacologie – bacteriologie – voedingsleer – paradontologie – röntgenologie – EHBO – mondhygiëne – tandheelkundige opvoeding en voorlichting – volksgezondheidszorg – praktijk.

Mogelijkheden voor de praktijk Mondhygiënist(e) bij schooltandverzorgingsdiensten; tandheelkundig instituut van een universiteit; militair tandheelkundige verzorging; in particuliere praktijken; in inrichtingen voor behandeling van gehandicapte kinderen.

Mogelijkheden voor verdere studie 2-jarige opleiding kindertandverzorging (aan de VU en de universiteit van Nijmegen; men streeft er naar om in september 1975 te beginnen met een opleiding voor kindertandverzorgster zonder dat eerst het diploma mondhygiënist behaald moet zijn).

13.2.j Opleiding tot medisch secretaresse

Doel Opleiding tot twee functies, nl. dokters-assistente en medisch secretaresse.

Adres De Cloese, Diependaalseweg 17, Maarsse.

Duur 2 jaar dagopleiding.

Toelatingseisen 18 jaar zijn, minimaal diploma HAVO.

Mogelijkheden Secretaresse van een specialist in het ziekenhuis, kliniek of met particuliere praktijk.

N.B. Een schriftelijke cursus wordt verzorgd door het Instituut voor Medische Voorlichting.

N.B. Zie ook opleidingen tot medisch administrateur en medisch registratie-assistent, 13.4.u en v.

13.2.k Opleiding tot klinisch analiste

Zie 7.2.b.4

13.2.l Opleiding tot operatiekamer-assistent

Zie ook 13.3.g

Adres IHBO, Frederikslaan 60A, Eindhoven.
Doel Opleiding voor het vervullen van een assisterende functie op de operatiekamer, zowel in de richting van de anesthesie als in de chirurgie (zoals instrumenteren en assisteren).
Toelatingseisen Diploma VWO, MMS, HAVO (gewenst SB); VK van een SLP.

Duur 3 jaar (2 maanden pre-klinische opleiding; daarna in-service training).

Leerplan Anatomie – fysiologie – medische terminologie – ethiek – hygiëne – med. microbiol. – steriliteit – materialenkennis – natuurkunde – EHBO – voedingsleer – verpleging – anesthesie – ziekteleer – chirurgie.

13.2.m Opleiding tot logopedist-akoepedist

Zie ook 13.4.b.

Adressen Kamperfoelieweg 57, Amsterdam; Catharijnesingel 101, Utrecht; Schuureikenweg 60, Hoensbroek.

Adres Centraal aanmeldingsadres: Stichting Logopedische Opleidingen, Ammanplein 2, Rotterdam. Er zijn dagopleidingen te Amsterdam, Hoensbroek, Leiden en Utrecht; part-time opleidingen te Nijmegen, Groningen en Eindhoven.

Doel Een geïntegreerde opleiding voor logopedie en akoepedie.

Duur 3 jaar, zowel voor de dag- als part-time opleiding. Voorzover zij part-time gegeven wordt kan zij gevolgd worden naast de uitoefening van een bepaald beroep, bijvoorbeeld onderwijzer.

Toelatingseisen Gymnasium, atheneum en HAVO (W gewenst N en Eng.). Een toelatingcommissie beoordeelt of stem en spraak zodanig zijn, dat de opleiding met vrucht gevolgd kan worden.

Leerplan Spraakstoornissen – stemstoornissen – hoorrevalidatie – anatomie – fysiologie – pathologie – neurologie/psychiatrie – fonetiek – statistiek – methodologie – vrije expressie – neuropsychologie – ademtherapie – audiologie – audiometrie – geluidsleer – electro-akoestiek – psychologie/pedagogiek – spraak- en taalontwikkeling – didactiek en stemvorming – psycholinguïstiek – taalkunde – muzikale vorming – observatie

– afasietherapie – foniatrie.

Mogelijkheden Particuliere uitoefening; verbonden aan scholen voor basisonderwijs en buitengewoon onderwijs (de leerkrachten aan scholen voor slechthorende en spraakgebrekige kinderen moeten een diploma logopedie bezitten); verbonden aan grote ziekenhuizen of revalidatiecentra; aan mytylscholen (eventueel met aantekening voor bobathdeskundige, zie 13.4.k); aan audiologische centra, leraar spreken aan opleidingscholen voor onderwijzend personeel; leraar aan conservatorium en toneelscholen.

13.2.n Opleiding tot fysiotherapeut

Adressen Secretaris van de Vereniging van Opleidingsinstituten voor Fysiotherapie, Koepellaan 8, Bloemendaal. Opleidingen te Amsterdam (3 maal), Arnhem, Breda, Deventer, Enschede, 's-Gravenhage, Groningen, Haarlem, Heerlen (2 maal), 's-Hertogenbosch, Koudekerke, Leeuwarden, Leiden, Nijmegen, Rotterdam, Utrecht. Bovendien zijn er nog enkele opleidingen die niet aangesloten zijn bij de Vereniging. Dit kunnen ook avondopleidingen zijn.

Doel Opleiding tot fysiotherapeut die zelfstandig kan werken op medisch advies. Men leidt op voor staatsexamens; de opleiding ressorteert onder het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen.

Duur 4 jaar (aflopende regeling: na 14 maanden het examen A; na 25 maanden het examen B; na nog eens 4 maanden het examen fysiotherapie).

Toelatingseisen Minimaal HAVO (bij voorkeur BNS en 2 vreemde talen) of gelijkwaardig; medisch goedgekeurd zijn. Na 1973 zal **Leerplan** Inleiding fysiotherapie – anatomie – fysiologie – biomechanica – fysiologische chemie – eerste hulp en verbandleer – algemene ziekteleer – agogie – psychologie – gezondheidszorg – lichamelijke oefeningen – bewegingstherapie – massage – natuurkunde – fysische therapie – onderzoek en behandelen van de patiënt – ziekteleer – psychopathologie – beroepsoriëntatie.

Mogelijkheden Zelfstandige vestiging of verbonden aan ziekenhuis, revalidatiecentrum, mytylscholen, enz. Ook kan men nog volgen de kadercursus zwakzinnigenzorg voor fysiotherapeuten o.a. van AMOZ te Nijmegen; en de opleiding tot Bobathdeskundige, zie 13.4.k.

13.2.p Opleiding bewegingstherapeut

(zie 16.2)

13.2.q Kweekschool voor vroedvrouwen

(zie 13.3.b)

13.3 – MBO

Op dit niveau kan men op twee manieren opgeleid worden. De traditionele opleiding wordt onder a.1 besproken; de nieuwe experimentele opleiding onder a.2.

13.3.a Opleiding voor verpleegkundige

a.1 Basisopleiding, diploma A

De opleiding geschiedt volgens de Regeling opleiding verplegenden diploma A (van 1 januari 1967). De opleiding vindt plaats aan grote algemene ziekenhuizen (volledige opleiding) en aan kleine ziekenhuizen, kinderverpleeghuizen of aan sanatoria (onvolledige opleiding).

Duur 3½ jaar (volledige opleiding gevolgd in algemene ziekenhuizen met volledige opleidingsbevoegdheid, de zgn. I-inrichtingen), 4½ jaar (2 jaar onvolledige opleiding gevolgd in kleinere ziekenhuizen enz., de zgn. II-inrichtingen, 2½ jaar voltooiing van de opleiding in grote ziekenhuizen), 2½ jaar (indien men het diploma verpleegkundige B heeft; of het diploma voor vroedvrouw).

Toelatingseisen Leeftijd 17 jaar en 7 maanden (indien men jonger is dan deze leeftijd kan men aspirantleerling worden).

Vooropleiding: diploma MAVO IV of gelijkwaardig, getuigschrift INAS (zie 15.2.b.2), diploma HAVO of VWO; brugdiploma verplegende en verzorgende beroepen (LOI, PBNA, IVIO).

Leerplan Psychologie – sociologie – natuur- en scheikunde – anatomie – fysiologie – pathologie – psychopathologie – interne geneeskunde – chirurgie – kindergeneeskunde – verpleegkunde – geschiedenis van de verpleging – maatschappelijke gezondheidszorg – hygiëne – EHBO – verbandleer – voedingsleer – obstetrie – immuniteitsleer – infectieziekten – revalidatie – specialismen.

Mogelijkheden voor verdere studie

I. (wettelijk geregelde opleidingen en opleiding tot erkende diploma's)

1. Ziekenverpleging B (duur 2 jaar).

2. Kinderverpleging (aantekening diploma A, duur 11 maanden).

3. Verpleegkundige in de maatschappelijke gezondheidszorg (aantekening op diploma A, duur 2 jaar).

4. Vroedvrouw (zie 13.3.b).

5. EEG-laborante (zie 13.3.e).

6. Hogere opleiding voor verpleegkundigen (13.2.b).

II. (niet wettelijk geregelde opleiding; men kan dus geen wettelijk erkend diploma ontvangen)

1. Operatie-verpleegkundige.

2. Anesthesie-verpleegkundige.

3. Intensive care-verpleegkundige.

4. Hemodialyse-verpleegkundige.

5. Operatiezuster of -broeder (operatie-assistent).

6. Oogverpleegkundige.

7. Kankerverpleegkundige.

8. Tropenverpleegkundige.

9. Geriatrisch verpleegkundige.

10. Revalidatieverpleegkundige.

11. Cursus medische techniek voor verpleegkundigen. Deze wordt gegeven in het Adacemisch Ziekenhuis te Leiden, De duur ervan is 1 jaar.

Mogelijkheden voor de praktijk

1. Ziekenhuisverpleging.

2. Verpleegkundige functies buiten het ziekenhuis (particuliere verpleging; kraamverpleging; wijkverpleging; specifiek verpleegkundige of huisbezoekster (bijv. bij de tb-bestrijding; verpleegkundige bij een bedrijfs-geneeskundige dienst).

Meer voor mannelijk verpleegkundigen:

1. Ziekenhuisverpleging (operatiekamerbroeder, narcosebroeder, polikliniek).

2. Verpleegkundige functies buiten het ziekenhuis (broeder bij de GG en GD, scheepsverpleger; verpleegkundige bij de bedrijfs-geneeskundige dienst, verpleegkundig directeur van bijvoorbeeld verpleegtehuizen).

N.B. De basisopleiding verpleegkundige B wordt beschreven in 14.3.g.

a.2 Middelbare beroepsopleiding voor verplegenden en verzorgenden (MBO-V)

Adressen Experimentele opleidingen: Vestdijk 40/42, Eindhoven; Tjalklaan 15, Rotterdam; Pesserstraat 33, Hoogeveen, Badweg 8, Leeuwarden. Ook in 's-Gravenhage is een opleiding begonnen.

Doel Het geven van onderwijs ter voorbereiding op het verpleegkundig beroep, zodanig dat de afgestudeerden ingezet kunnen worden in de verschillende velden van de gezond-